

Міністерство освіти і науки України
Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний
соціально-економічний коледж

ІННОВАЦІЇ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ОСВІТИ, ЕКОНОМІКИ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ ТА ПРАГМАТИЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ СОЦІУМУ

*Матеріали III Міжнародної
науково-практичної конференції*

19-20 квітня 2019 р.
м. Кам'янець-Подільський

Головний редактор:

ТРИПАК Мар'ян Миколайович, заслужений працівник освіти України, кандидат економічних наук, доцент, директор Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу.

Заступник головного редактора:

ГУМЕНЮК Ірина Леонтівна, кандидат економічних наук, заступник директора з інноваційної, наукової та міжнародної діяльності Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу.

Редакційна колегія:

Anetta Zielińska, Dr hab. Prof.; **Bożena Ryszawska**, Dr hab. Prof.; **Іващук І.О.**, доктор економічних наук, професор; **Кириленко О.П.**, доктор економічних наук, професор; **Язлюк Б.О.**, доктор економічних наук, професор; **Скрипник А.Ю.**, доктор історичних наук, доцент; **Комарницький О.Б.**, доктор історичних наук, доцент; **Федорчук В.М.**, кандидат психологічних наук, доцент; **Слободян В.Д.**, кандидат економічних наук, доцент; **Кушнір Л.А.**, кандидат економічних наук, доцент; **Коркушко О.Н.**, кандидат економічних наук, доцент; **Годнюк І.В.**, кандидат економічних наук, доцент; **Гуменюк І.Л.**, кандидат економічних наук; **Сушарник Я.А.**, кандидат економічних наук; **Киселюк М.П.**, кандидат технічних наук; **Білецька Т.В.**, кандидат соціологічних наук, доцент; **Присакар В.В.**, кандидат педагогічних наук, доцент; **Топорівська Я.В.**, кандидат педагогічних наук, доцент; **Шевчук О.В.**, кандидат педагогічних наук; **Палилюлько О.М.**, кандидат історичних наук; **Марчак Т.А.** – кандидат філологічних наук; **Боровисюк Т.В.**, заступник директора з навчально-виховної роботи Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу; **Волощук М.Б.**, редактор.

Рекомендовано до друку Вченою радою Подільського спеціального навчально-реабілітаційного соціально-економічного коледжу (протокол № 25 від 24 квітня 2019 р.)

Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції. – м. Кам'янець-Подільський, Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж. – 2019. – 468 с.

ISBN 978-966-654-456-1

Збірник містить матеріали III міжнародної науково-практичної конференції «Інновації партнерської взаємодії освіти, економіки та соціального захисту в умовах інклюзії та прагматичної реабілітації соціуму», яка відбулася 19-20 квітня 2019 р. (Подільський спеціальний навчально-реабілітаційний соціально-економічний коледж, м. Кам'янець-Подільський), з актуальних питань сучасної економічної науки, освіти та соціальної реабілітації в умовах інклюзії.

Відповідальність за висвітлений матеріал у публікаціях несуть автори наукових праць.

Аль-Мряят О. Б. ПРИЧИНИ ТРУДНОЩІВ ФОРМУВАННЯ ГРАФО-МОТОРНИХ НАВИЧОК МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРА	383
Джосак В. П. ОСНОВНІ СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ В ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	384
Секція 3. Соціальна реабілітація сучасні умови та перспективи розвитку	
Rehabilitacja społeczna: współczesne warunki i perspektywy rozwoju Social Rehabilitation: modern conditions and development prospects	
Біла І. М. ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ	386
Кобильченко В. В. ПРОБЛЕМА ПСИХОЛОГІЧНОЇ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ З ПОРУШЕННЯМИ ЗОРУ	388
Криловещь М. Г. ЗДОРОВ'ЯЗБЕЖУВАЛЬНИЙ КОМПОНЕНТ В ІНКЛЮЗИВНІЙ ОСВІТІ	391
Савчин М. В. ТИПИ ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗНАННЯ ДЛЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ СОЦІОНІМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ	393
Співак Л. М. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖІВ	395
Ванюга Л. С., Кирея М. В. МИСТЕЦЬКІ ФЕСТИВАЛІ ЯК ФОРМА РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА АДАПТАЦІЇ В СУСПІЛЬСТВО ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ	398
Коломієць О. Г., Штангрет Л. І. СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЖЕРТВ ШКІЛЬНОГО БУЛІНГУ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ	400
Алексєєв О. О. ФІЛОСОФСЬКІ ПРИНЦИПИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАЦІВНИКІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ	402

Ванюга Л. С.

*кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри театрального мистецтва Тернопільського
національного педагогічного університету ім. В.Гнатюка,
заслужений діяч мистецтв України,
м. Тернопіль, Україна*

Кирея М. В.

*асистент кафедри театрального мистецтва
Тернопільського національного педагогічного університету
ім. В. Гнатюка, аспірант Національної академії керівних
кадрів культури і мистецтв,
м. Тернопіль, Україна*

МИСТЕЦЬКІ ФЕСТИВАЛІ ЯК ФОРМА РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА АДАПТАЦІЇ В СУСПІЛЬСТВО ЛЮДЕЙ З ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

Люди з обмеженими фізичними та психологічними можливостями – це люди, які особливо потребують уваги з боку суспільства. Для допомоги інвалідам у соціальній адаптації та реабілітації державні та громадські організації застосовують різні інноваційні проекти.

Держава прийняла низку законодавчих актів, спрямованих на захист, поліпшення умов життя людей з обмеженими фізичними можливостями.

Для сприяння процесу реабілітації і соціальної адаптації інвалідів засобами мистецтва, залучення осіб з обмеженими фізичними можливостями до занять з різних видів художньої творчості, літературного музичного та театрального мистецтва на обласних та державному рівні проводяться мистецькі фестивалі. Саме вони є тією формою, що дає можливість привернути увагу громадськості до людей з вадами, а також єднання з інвалідами.

Фестивалі інвалідів – це подія, що збагачує культуру загалом. Необхідність таких заходів давно усвідомили в європейських країнах. Скажімо, в Польщі проходив фестиваль «MIEDZYNARODOWE SPOTKANIA ARTYSTOW NIEPRZETARTEGO SZLAKU» (м. Люблін).

В рамках українсько-польської театральної програми «Не протоптана стежина» у Львові відбувся Міжнародний театральний фестиваль «Світ природи».

Започаткувалася добра традиція у кінці жовтня на початку листопада в м. Київ проводити Міжнародний інтеграційний театральний фестиваль з назвою «Сонячна хвиля». Основна мета фестивалю – соціальна реабілітація

розумово відсталих інвалідів, інтеграція в суспільство та розвиток їх мистецьких можливостей через творчість. «Сонячна хвиля», об'єднує зусилля дитячих та юнацьких театральних колективів східноєвропейського регіону, привертає увагу громадськості до людей з особливими потребами та нагадує про необхідність надання їм рівних можливостей для існування у суспільстві.

«Коли ми споглядаємо творчість людей з особливостями розвитку чи з певними функціональними обмеженнями, а саме: образотворче мистецтво, скульптуру, прикладне мистецтво, фото, живопис чи літературно-поетичну творчість, ми, перш за все, сприймаємо художню цінність того чи іншого доробку, а вже потім — особливість самого творця та ті зусилля, які були страчені на власне творіння. Ми з задоволенням відвідуємо подібні виставки, з приємністю гортаємо сторінки прозових чи поетичних збірок і у нас навіть думки не виникає про доцільність чи недоцільність такої творчості.

Це і зрозуміло, бо сам творець лишається в «тіні» свого твору і не шокує нас своєю відмінністю від загальноприйнятих норм психофізики людини [1, с.118].

А чи готові ми сприймати творчість людей з фізичними та психічними вадами візуально? Фестивалі з музичного, театрального, хореографічного мистецтв дають можливість безпосереднього контакту з учасниками.

Вже багато років у Києві проходить Всеукраїнський фестиваль творчості осіб з обмеженими фізичними можливостями «Барви життя». Метою фестивалю є сприяння процесу реабілітації людей з обмеженими фізичними можливостями засобами мистецтва; всебічне вивчення проблем творчої діяльності інвалідів; обмін досвідом реабілітації та адаптації інвалідів у суспільстві; залучення працівників культури, педагогів, психологів, інших спеціалістів для надання творчої та методичної допомоги для занять інвалідів художньою творчістю, літературним, музичним та театральним мистецтвами; привернення уваги державних та громадських організацій, а також комерційних структур до проблем інвалідів.

Йому передують регіональні відбори, де обдаровані діти та дорослі з інвалідністю мають можливість продемонструвати свої таланти та у конкурсній боротьбі здобути право представляти свій регіон на Всеукраїнському конкурсі у столиці.

Цей фестиваль цінний тим, що у ньому представлені номінації: музична творчість – вокально-хоровий жанр, інструментальне виконання, авторська пісня; художня творчість – образотворче мистецтво, декоративно-прикладне і народне мистецтво, скульптура, фото; літературна творчість – мала проза, поезія; хореографія; драматургія. Це дає можливість всебічно розкрити творчі можливості учасників.

Отож, такий проект, як мистецькі фестивалі інвалідів, вкрай необхідний людям з обмеженими можливостями, серед яких багато талановитих творчих особистостей, які потребують особливої уваги та підтримки. Такі заходи дають віру в життя, спонукають до творчої реалізації, що є важливим кроком до соціальної адаптації людей-інвалідів.

Література:

1. Ванюга Л., Топорівська Я. Інтеграція у суспільство осіб з обмеженими можливостями засобами театру в умовах інклюзії. Problemy nowoczesnej edukacji. Tom VI. Czestochowa: Wyzsza Szkola Lingwistyczna, 2016. S. 117–127.

Коломієць О. Г.

доктор філософських наук, доцент Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси, Україна

Штангрет Л. І.

студентка ННІ педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси, Україна

СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЖЕРТВ ШКІЛЬНОГО БУЛІНГУ В УМОВАХ ЗАКЛАДУ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД ВПРОВАДЖЕННЯ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Нині шкільний булінг є соціальною проблемою, яка потребує систематичної роботи та цілеспрямованого алгоритму дій для усунення будь-яких наслідків та витоків цього явища. З кожним роком в Україні зростає кількість жертв шкільного булінгу. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я у 2016 році, Україна займає 9 місце серед 42 досліджуваних країн по відсотку жертв булінгу серед 15-ти річних (9% дівчат та 11% хлопців) [1, с. 362]. На нашу думку, для забезпечення гідної соціальної взаємодії жертв шкільного булінгу в майбутньому житті з різноманітними соціальними інститутами, варто здійснювати соціальну реабілітацію, що дозволить відновити їх соціальний статус та повернути втрачені властивості особистості.

Предметом дослідження способів реалізації соціальної реабілітації шкільного булінгу стали різноманітні складові її здійснення, а саме: Я. Овсяннікова (ігротерапія як спосіб соціальної реабілітації), В. Деревянко (соціальна реабілітація шляхом залучення до спорту), І. Палатний (соціальна реабілітація за допомогою спортивно-оздоровчого туризму) та ін.